

НАПРЯМ 3. ЗНАКОВІ СТРУКТУРИ СВІДОМОСТІ ТА ВНУТРІШНІЙ СВІТ ОСОБИСТОСТІ: ВІЗУАЛЬНІ І ВЕРБАЛЬНІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-286-2-7>

Гаваза Л. В.,

*аспірантка кафедри психології та педагогіки
Національного технічного університету України «Київський
політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

Науковий керівник: Ложкін Г. В.,

*доктор психологічних наук,
професор кафедри психології і педагогіки
Національного технічного університету України «Київський
політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

ДИСТИНКТИВНІСТЬ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН

Анотація. Форма соціальної активності людини, в основі якої лежить прагнення підкреслити власну неповторну індивідуальність, продемонструвати особисту унікальність, виділитися та привернути до себе увагу, незважаючи на соціальні норми і несхвалення суспільством, отримала назву дистинктивність.

Ключові слова: дистинктивна поведінка, демонстративність, самовираження, винятковість.

Navaza L. Distinctiveness as a psychological phenomenon

Summary. The form of social activity of a person, the basis of which is the desire to emphasize one's own unique individuality, demonstrate personal uniqueness, stand out and attract attention to oneself, despite social norms and disapproval by society, was called distinctiveness.

Key words: distinctive behavior, demonstrativeness, self-expression, exclusivity.

Дистинктивна поведінка проявляється у всіх галузях життєдіяльності людей, і в тій чи іншій формі. Подібного роду прояви самовираження властиві представникам абсолютно різних культур, але найчастіше розкриваються у молодому віці, в період високих соціальних контактів людини. Найбільш яскраво дистинктивну поведінку виражають ті особи, яким вдається подолати встановленні в суспільстві соціальні обмеження та норми, що змушують більшість людей відчувати стан сорому або

страху [2, с. 228-236]. Очевидно, що прагнення людей відрізнитися від інших, виділятися і підкреслювати свою індивідуальність в багатьох випадках не є результатом якогось раціонального та об'єктивного мотиву, швидше за все пояснюється особистісними особливостями такими як: генетика, темперамент, характер, здібності, виховання, спосіб життя, навколишнє оточення, освіта, культура.

Спосіб такого роду самовираження, самопрезентації поведінки залежить від характеру і рівня мотивації досягнення цілі особистістю, а також від її можливостей і здібностей. Рівень мотивації особистості – це прагнення до досягнення мети того ступеня складності, на яку людина вважає себе здатною. Люди які мають реалістичний рівень мотивації відрізняються впевненістю, наполегливістю в досягненні своїх цілей, в порівнянні з людьми, рівень мотивації яких неадекватний їхнім здібностям і можливостям.

Різні аспекти проблеми дистинктивності особистості знайшли відображення у роботах Лебедева – Любімова, А.М, Абраама Моля, Гарольда Келлі. У нещодавніх дослідженнях Лебедева А.М присвячених вивченню дистинктивної поведінки особистості цей феномен позиціонується як: демонстрування своєї оригінальності, відмінності, несхожості з оточуючими, людина долає сформовані соціальні норми, і створює свої власні, і якщо знаходить послідовників, то отримує статус лідера, кумира, ідеолога, месії, тощо [1, с. 125-141].

Розкриття феномену дистинктивної поведінки останнім часом набуло особливої значущості у зв'язку з домінуванням у поведінці людини таких особливостей як:

- стремління вирізнитися серед інших, викликати захоплення;
- ненасичуване бажання в самоствердженні та самовираженні;
- прагнення вийти за рамки створених норм та умов;
- потреба в визнанні та похвалі;

Спеціальних досліджень орієнтованих на глибоке вивчення феномену дистинктивності в Україні виконано не було. Отже, розслідування явища дистинктивної поведінки на даний момент перебуває на початковому етапі, і тому є сучасним та перспективним науковим направленням для дослідження особливостей дистинктивної поведінки особи і групи.

Список використаних джерел:

1. Лебедев А.Н. Проблемы изучения дистинктивного поведения в социодинамических системах. Материалы итоговой научной конференции Института психологии РАН. Москва, 2006. 125-141 с.
2. Лебедев-Любимов, А. Н. Психология для экономистов учебник и практикум для академического бакалавриата . Москва, 2014. 328 с.
3. Моль А. СОЦИОДИНАМИКА КУЛЬТУРЫ. URL: http://yanko.lib.ru/books/cultur/mol_sociodinamika_cult-1.pdf. (дата звернення: 20.11.2022).